

**Jägareförbundet i Uppsala län
150 år
1869 - 2019**

Ekebyboda 17 augusti

Jägareförbundet
Uppsala län

Uppsala län var 1869 något helt annat än dagens län.

Yta: 4679 km²

Därav 4479 km² land

(19% åker, 13% äng)

200 km² vatten

Innvånare: 98.651 personer

(22 pers/km². 87% bor på landsbygden.)

Städer/tätorter: Uppsala, Enköping

Yta: 8209 km²

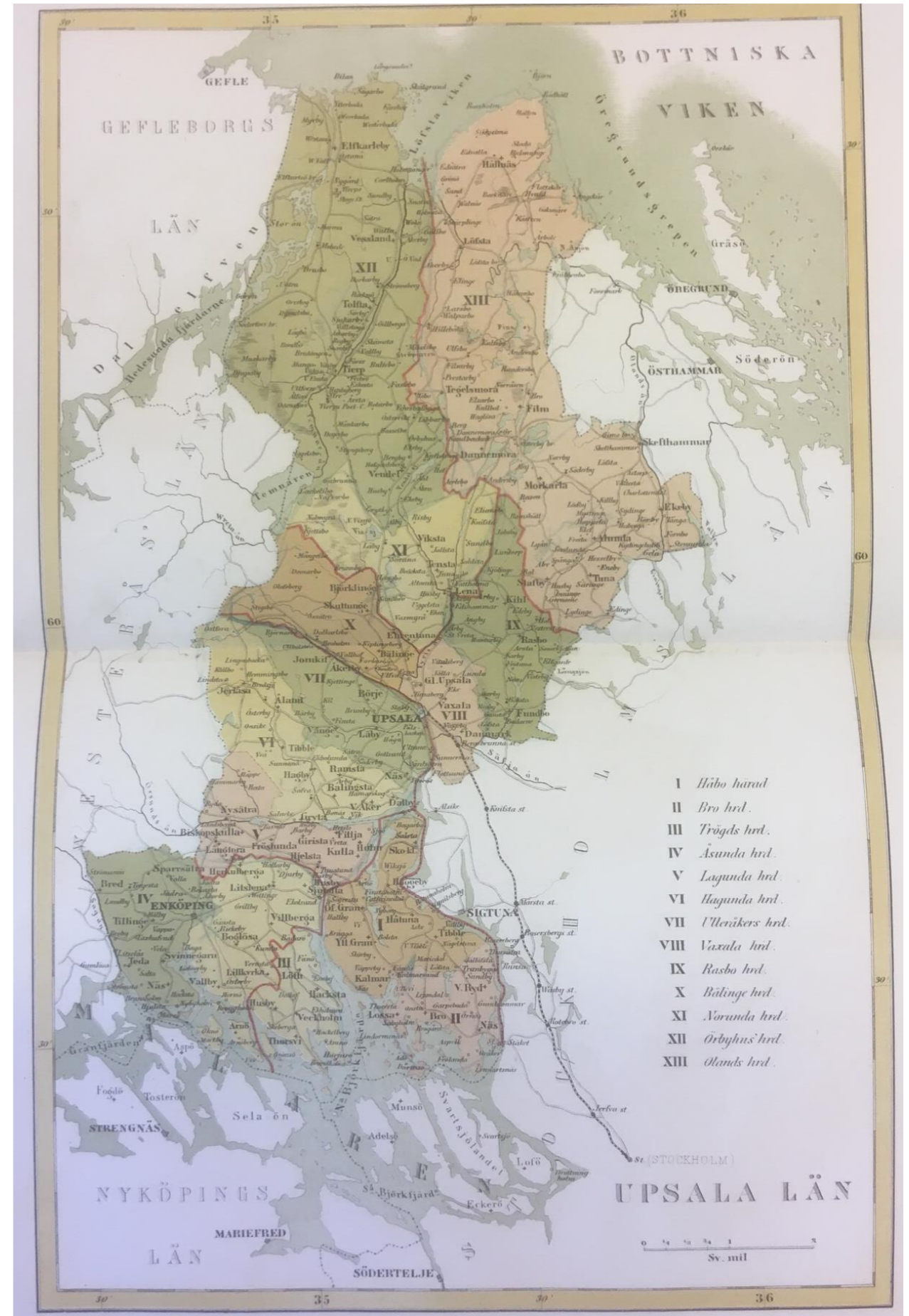
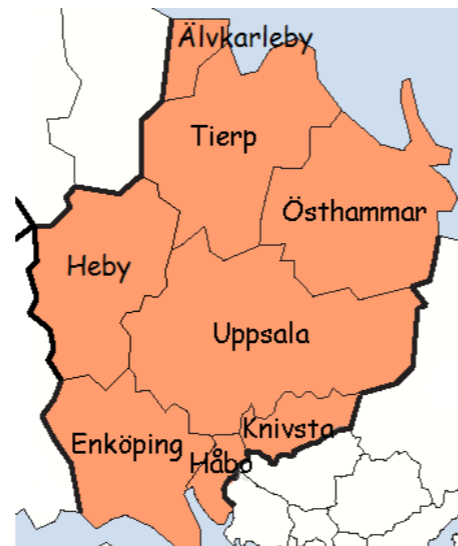
Därav land 8189 km²

(20% åker, 2% äng)

Innvånare: 376.354 personer

(45,8 pers/km²)

Städer/tätorter: 10 över 4000 inv

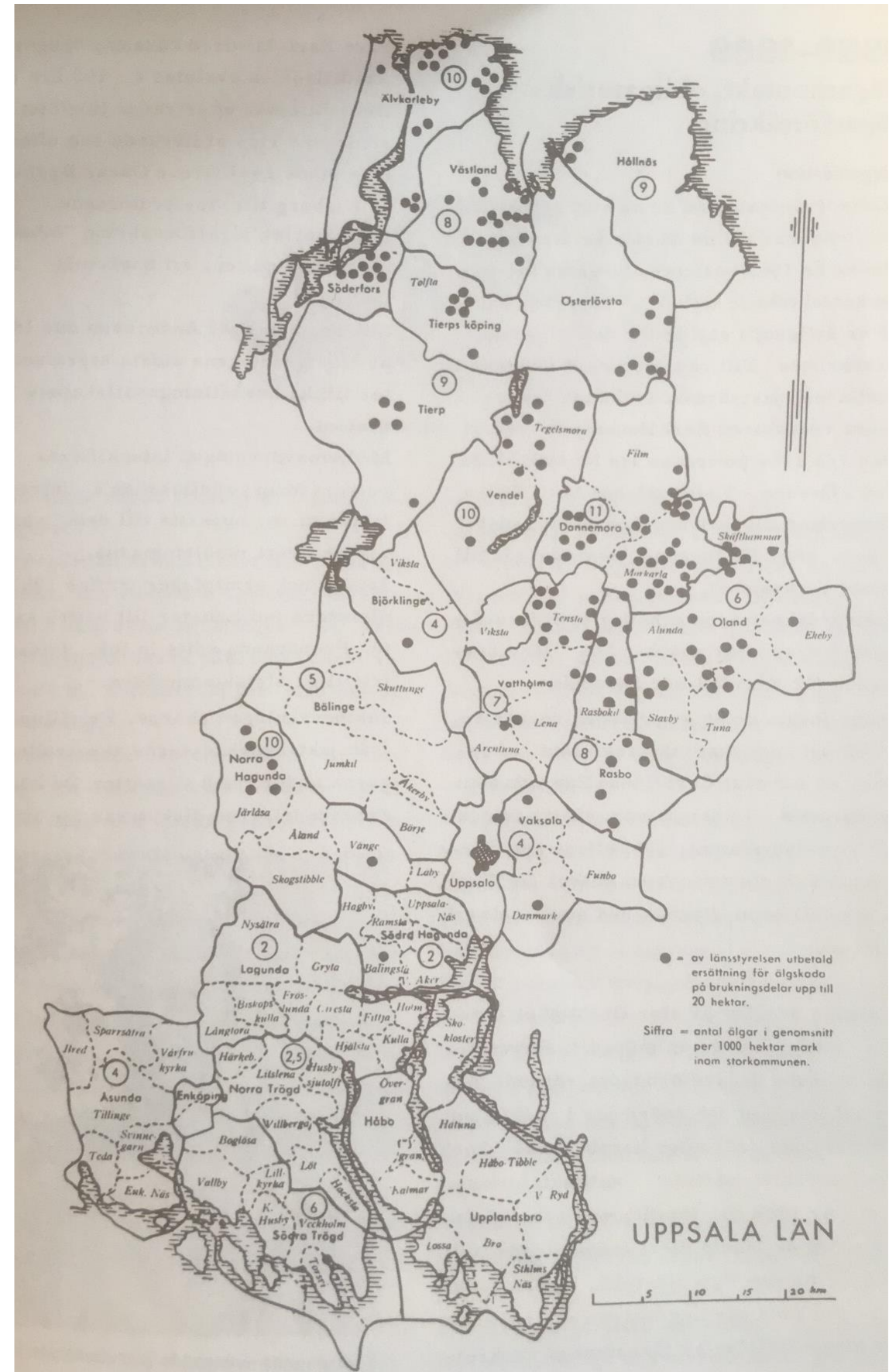
1869 Bildades Uppsala läns jaktvårdsförening

Det var framsynta män som ville få ordning och reda på viltvård och jakt inom länet.

1873 hade föreningen 330 medlemmar

Föreningen hade 19 Jaktvårdskretsar med utsedda chefer, varje krets var indelad i "Jaktvårdsområden" med utsedd jaktvårdare:

Ö Håbo, V Håbo, Bro, Ö Trögd, V Trögd, Åsunda, Lagunda, Ö Hagunda, N Ulleråker, S Ulleråker, Bälinge, Norunda, Waksala, Rasbo, Ö Oland, Dannemora, Löfsta, Örbyhus, Elfkarleby.

Sammandrag af från Herrar Jagtvårdschefer inkomna uppgifter rörande jagten i Upsala Län från Mars 1874 till Mars 1875.

	Antal		Antal fäldt vildt af nedan angifna arter																	
	Jägare	Jagt-hundar.	Flg.	Hare.	Gräffling.	Lo.	Räf.	Mård.	Utter.	Orre.	Tjäder.	Rapp-höns.	Hjerpe.	Morkulla.	Beckasin	And.	Örn.	Hök.	Uf.	Andre sällsynta djur.
Hr Gr. C. G. Lewenhaupt	1	1	1	22	—	—	2	—	—	4	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
„ G. Engelhart	5	12	3	14	—	—	6	—	—	19	3	116	—	4	1	214	—	5	—	—
„ E. Rålamb	15	21	—	80	2	—	39	1	1	52	3	266	3	4	7	122	1	6	—	—
„ H. Tamm	15	11	—	100	—	—	61	3	2	31	5	680	—	2	2	116	—	7	1	—
„ Fr. Gripensvärd	21	22	—	48	6	—	36	1	—	100	3	943	—	7	3	188	—	10	2	—
„ C. A. Moberg	9	14	—	30	—	—	15	—	—	22	1	115	—	9	5	81	—	2	1	—
„ O. Lindewall	1	2	—	11	—	—	3	—	—	6	1	41	—	4	—	15	—	2	—	—
„ C. G. Anstrin	19	20	—	81	1	—	65	1	—	86	18	1004	—	36	30	154	—	4	—	—
„ E. Ek	32	20	1	22	2	—	24	2	—	36	18	80	4	16	—	22	—	18	1	—
„ O. Gyllenspets	13	13	2	54	2	—	32	7	—	24	19	31	3	25	19	39	—	5	—	—
„ C. Reuterskiöld	11	15	6	20	2	—	27	—	—	14	1	363	—	20	23	47	—	1	—	—
„ C. E. Fleetwood	6	7	6	31	1	—	74	3	—	34	6	59	—	13	4	72	1	13	1	—
„ C. J. Sjöberg	13	15	2	49	7	—	16	6	—	25	15	22	2	7	—	62	—	5	—	—
„ H. F. Segerdahl	12	15	2	50	—	—	5	—	—	20	12	15	6	20	4	100	—	2	—	—
„ J. M. Spens	—	—	—	14	—	—	42	—	—	2	—	300	—	—	—	—	—	5	—	—
„ S. Trysén	12	13	—	46	1	—	25	—	4	9	4	129	—	4	1	41	—	15	1	—
„ C. E. DeGeer	9	10	1	28	—	—	12	6	1	19	26	1	9	—	—	98	—	7	1	—
„ B. Martin	20	36	8	150	6	4	—	3	4	109	106	329	38	30	27	99	—	—	—	—
	214	247	32	850	30	4	484	33	12	612	241	4499	65	201	126	1470	2	107	8	—

För 205 hökar äro skottpenningar utbetalda.

Uti Jägmästaren Martins uppgift äro räfvar och hökar uteslutna emedan dessa finnas uti uppgiften rörande de djur för hvilka skottpenningar utbetalts.

1879 – 1899

En dokumentfattig period i länsföreningens historia. Verksamhet bedrivs likväl.

1899 – 1909

Älgarna ökar, skyddsplanteringar blir på modet, och "Fruentimmer" kunna inväljas som medlemmar i föreningen.

Uppsala läns Jaktvårdsförening ansluter sig till Svenska Jägareförbundet år 1900.

"62 elgar hvaraf 20 oxar 23 kor 8 kalfvar och 11 av ej angivet kön nedlades 1903. Däri ej inräknat de elgar som stupat i det fördolda".

Elgkött 65 öre kilot för helt djur.

En Wapitihjort hade setts i Alunda och Morkarla socknar

Enligt Uppsala Nya Tidning sågs det första rådjuret i länet midsommardagen 1898 kl 21.

Elgen antas 1906 ha angripits av en negendomlig sjukdom "De blir utmattade och dör". Mjältbrand föreligger icke.

Den 5 februari 1906. "Skottlistor" har insänts från 83.000 ha utgörande 15% av länet areal. 3.158 st skjutet vilt. 18% haren 7% orren, 5% tjädern, 19% raphönan, 23% änder, 5% räf.

1907. regler införs för "Jaktskyttetäflingar".

Man skjuter mot

A tjäder i topp

B springande elg

C flygande morkullor (framdrages å spänd lina)

Täflingarna domineras helt av majorer, kaptener och löjtnanter. Förutom Ingenjören Berggren.

Jaktvårdskretsarna "döps" om till Jaktvårdsdistrikt.

Å Hacksta ägor har inplanterats fasaner; 5 höns och 2 tuppar "hvaraf blevo 3 kullar. Tvenne fasaner äro skjutna".

Uppsala läns hedersmärke inrättas "För nit i jaktvården inom länet"

Även skyttemedaljer instiftas.

Sekreteraren Majoren och Friherren Rehbinder är bekymrad över tjuvskyttet. "De sky nämligen inga mödor och försakelser, ingen list, intet bedrägeri för att skjuta rupp och stubb af hvad som finnes". För att motarbeta detta föreslår han införande av "jaktpass, jaktskatt eller lag om minsta jaktområde.

1909 – 1919

Jaktvårdsområde, tjuvskytte, stövarprov

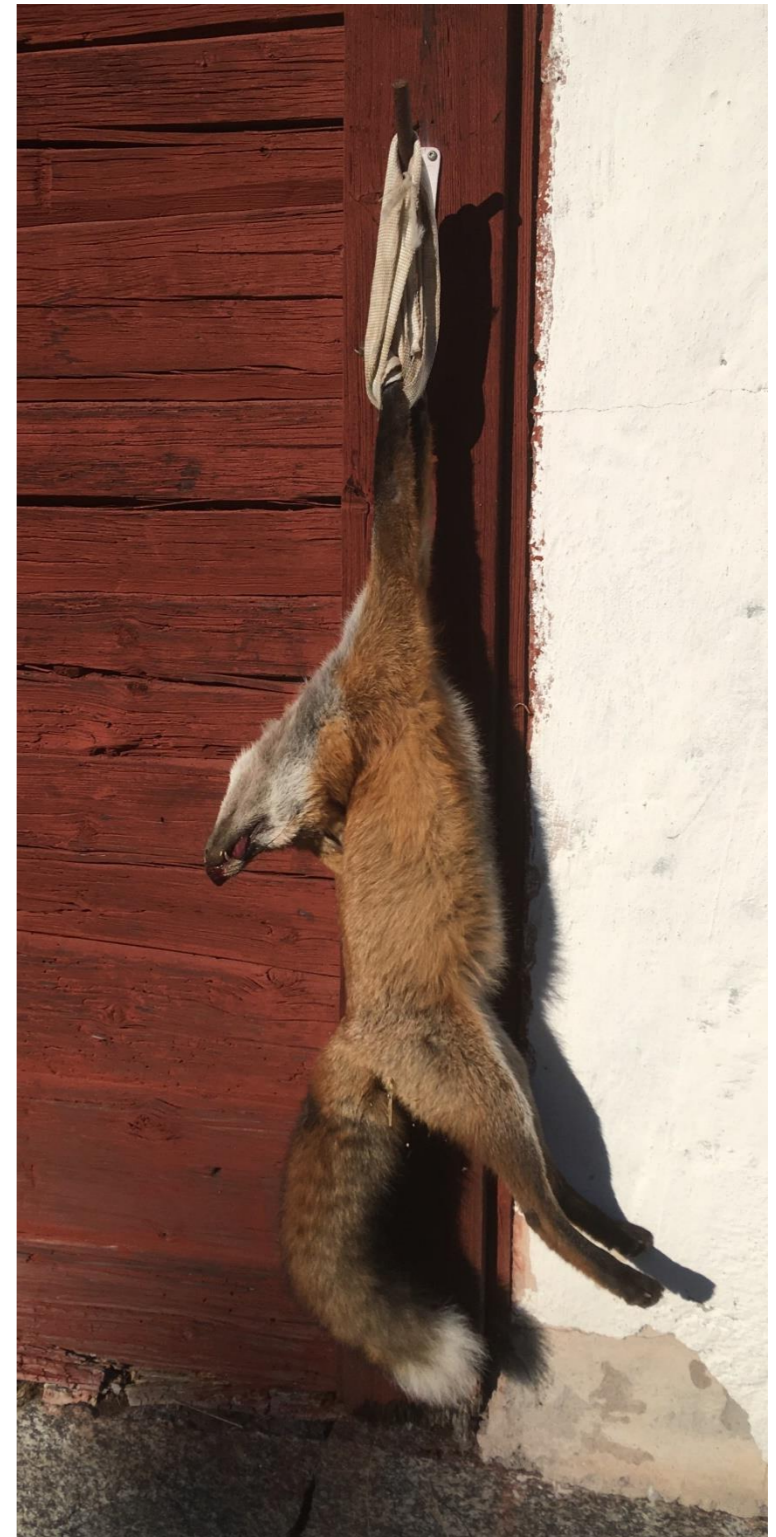
Boken ”Jakt, jaktvård och jägare” utsänds till samtliga medlemmar (285 st), till alla folkskollärare till samtliga kommunalordförande och pastorsämbeten för att sprida föreningens åsikter.

Rapphönsvården vintertid intesifieras, Räfskinnpriserna går i höjden. Avskjutning cirka 700 st med sammanlagt värde 25.000 kr (35 kr per skinn).

År 1910 talas för första gången i en skrivelse från Svenska Jägareförbundet om föreningen kan tänkas ha nytta av en ”jaktvårdskonsulent”. Förslaget föll. Från 20 större gårdar inkom bara 4 svar alla avböjde!

Jaktprov med stöfvare i Svenska Kennelklubbens och länsföreningens regi avhålls 1911 i länet.

Länsjaktvårdsföreningarnas sammanslagning i ”Distrikt” är uppe till behandling 1912 för möjligheten att anställa ”Jaktvårdskonsulenter”.

1919 – 1929 Djurpark i Österbybruk

Man spränger 1919 en stor älgskytteliga i norra Uppland och Skogsförvaltare B. Tägtström tilldelas för medvekan i uppklarandet föreningens hedersmärke i silver.

Det är ”Krigstid” och ”matviltet” minskar. 47.000 ha jaktmark är utarrenderat i länet från 1,5 öre till 1 kr per ha.

Man föreslår fridlysning av älgko åren 1920 – 1923, dock utan åtgärd från Kungl Maj:ts. Man hemställer även till Uppsala läns Hushållningssällskap om att få använda Svenska Jägareförbundets Jaktvårdskonsulent utan resultat.

Bruno Liljefors har slagit sig ner på Österbybruks Slott och inhägnat 40 tunnland för allehanda djurarter.

1929 – 1939

Jaktvårdstanken sprider sig

Greve Carl Bernadotte af Wisborg blir ordförande, sekreterare blir förvaltaren Olof Knöppel, sedermera Jaktvårdskonsulent i Västmanland.

Distriktsindelningen bibehålls. ”Upplandsjägarna” bildas 1928.

Avskjutningen är ”officiellt” låg; Älg 64, rådjur 13, orre 336, tjäder 252, hare(svensk) 642, räv jagas hårt och priserna på skinn höga.

Styrelsen får i uppdrag att anställa en ”ombudsman” för rimliga kostnader och samtidigt begära bidrag från Svenska Jägareförbundet till anställande av en ”Jaktvårdskonsulent”. Vidare begära polismans skydd för jaktvårdschefer och jaktvårdare.

Tjuvskyttet bekämpas hårt och man talar om behovet av en ”älgpolis”. 1939 får föreningen sin förste kombinerade sekreterare och Jaktvårdskonsulent Överste Gunnar Nauckhoff (1939 – 1948).

Jaktvårdskonsulenten, Överste Gunnar Nauckhoff pratar stövarjakt med Brukspatron O. Söderman, Gråmunkehöga.

1939 – 1949

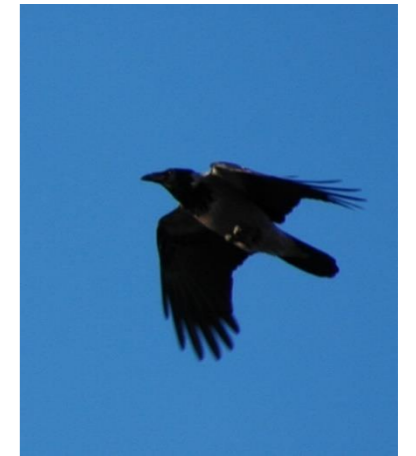
Jaktvårdskonsulenterna sätter fart på organisationen

Medlemsökningen skjuter fart 1.154 medlemmar (1940), 2.157 medlemmar (1948), inklusive 830 kollektiva medlemmar. Lokala jaktvårdsorganisationerna ökar samma period från 14 till 36 st.

Finska staten får låna föreningens polishund. Militära inkallelser inverkar hämmande på jaktvårdsarbetet. Men hjälputfodring uteblir inte.

Kråkan har nu fått en än farligare fiende än jaktvårdsföreningen "KRÖGARNA"

"Jaktvårdspoliserna" tilldelas legitimationsmärken.

1944 den 31 januari firar föreningen 75 år, utställning med tavlor av Bruno Liljefors, horn och vapen. Hedersgäst H.K.H Prins Gustav Adolf.

1949 – 1959

Kretsarbetet tar form

Jaktvårdskonsulent Staffan Liljefors föreslår storkomun sammanslagningar (Protokoll 30/9 1950). Början till kommande jaktvårdskretsar från 1/1 1952. Medlemsantalet är nu uppe i 2.353 därav 917 kollektivt anslutna medlemmar.

1/1 1952 tillträder Kapten Karl Henning konsulenttjänsten som innehas till 1/4 1964. Han kvarstår som ”Jägarkontakts” redaktör t.o.m. 1968.

1/12 1952 anställs en ”yrkesjägare” Carl-Erik Fredriksson som hjälpreda till konsulenten.

Länsföreningens första Kongress med ombud från samtliga kretsar hålls 1954

Den 1/7 1955 sammanslås Uppsala län och Stockholms stad till ett konsulentdistrikt. En organisationskommite bildas 1956 för samordna verksamheten.

1957 beslutar årskongressen inrätta en Jaktvårdsgård. Ingstarbo som blir både expedition och uppfödningens anläggning för fältpågel och demonstration av viltvård.

"Jaktsvensson" av år 1953

(Svenska Jägareförbundet,
baserat på enkät till jägare i Olands storkommun
i Uppsala län)

- Jagade **16 dagar** per år (mindre än dagens genomsnittsjägare)
- Fällde per år **ca 10 vilt** av 5-6 olika arter (mer tyngdpunkt på småvilt än för dagens genomsnittsjägare).
- Disponerade **1 630 tunnland** jaktmark.
(815 ha)
- Arrendepreis = 11 öre per tunnland och år
= **drygt 3 kr per hektar** i dagens penningvärde

1959 – 1969

Jägarkontakt, obligatorisk jägarförsäkring.

Under år 1963 beslutar styrelsen att utge en kontakttidskrift ”Jägarkontakt” med tre nummer årligen i stället för årsskrift. Redaktör Jaktvårdskonsulent Karl Henning. Han efterträds 1/4 1964 av länsjaktvårdaren i Örebro – Västmanlands län Östen Skagerlind.

Obligatorisk jägarförsäkring ”inbakas” i medlemsavgiften, ett önskemål sedan länge.

Jaktvårdsgården arbetar hårt med uppfödning av fasan- och raphöns i stor skala för försäljning av kycklingar till kretsarna. Propaganda för viltvatten ökar.

10 älgskyttebanor finns nu i länet. Försök med viltspeglar sätter i gång 1964.

Medlemsvärvning intensifieras. Jägare och ornitologer träffas 1963 för bättre samarbete. Propaganda för frivilliga älgjaktområden.

1969 – 1979

**Studiecirkelverksamheten tar fart,
jaktvårdskretsarna viktiga
remissinstanser**

Den 1 januari 1971 förändras länsgränsen. Upplands-Bro kretsen lämnar länet. Fyra nya kretsar bildas; Fjärdhundra från Västmanland och Östhammars, Almunge-Knutby och Knivsta från Stockholms län. 1975 är medlemsantalet 3.400.

Av länets 7.500 jaktkortslösare beräknas var tionde ha deltagit i cirkelverksamhet "Viltvård" och "Älgen".

Hösten 1976 påbörjas förberedelserna av införandet av den "Samordnade" älgjakten som tillämpas i och med älgjakten 1977.

1 oktober 1978 nådde rävsrabben vårt län vid Wäsby gård.

1978 hade Länsmästerskap i Jaktstig premiär.

1979 utkommer Jägarkontakt i form av lokalbilaga i Svensk Jakt.

Älgavskjutningen når 2.911 fällda djur. Dittills rekord! Kretslicenser för älg börjar tillämpas.

1979 – 1994

Flyginventering av älg, kontorsflytt och nyrekrytering

1981 flyginventeras länets älgstam, Länsstyrelsen ökar älgtilldelningen i 4 kretsar mot länsföreningens uppfattning.

Stefan Holm anställs som länsjaktvårdare i slutet av 1981. Länet har då 26 Jaktvårdskretsar.

1982 uppnås 5.000 medlemmar. 1 april 1983 flyttar länsföreningens expedition från Vaksala Torg till Bäcklösa, Ulltuna.

Älgjakten 1984 når nytt rekord 4.484 älgar.
7,2 älgar/1000 ha

1 januari 1985 införs ”Jägarexamen”.

Vid jaktskytte-SM på Ekebyboda 1986 segrar Lars Eklind från Enköping.

1990 uppnås 6.000 medlemmar. 1991 avgår Oscar Bernadotte som ordförande efter bl.a. 25 år i styrelsen.

26 april 1986 drabbas delar av länet av nedfall från Tjernobyl. 1990 införs vårjakt på råbock i de drabbade länsdelarna. Två år senare 26 april 1986 får hela länet. Vårjakt på råbock.

Möjligheten att registrera älgskötselområden infördes den 1 januari 1992

1994 – 2009

Omorganisation, kontorsflytt, mer jaktbart klövvilt

Omorganisation på tjänstemannasidan 1998. Uppsala län ingår i Verksamhetsområde VO-6 Mälardalen/Gotland till 2006 då det bildas tre Samverkansområden.

Flytt 1 januari 1999 av kontoret till gemensamt kontor i Märsta tillsammans med länsföreningen i Stockholms län.

Uppsala län kommer från 2006 att ingå Region MITT när Samverkansområdena i stället blir tre regioner.

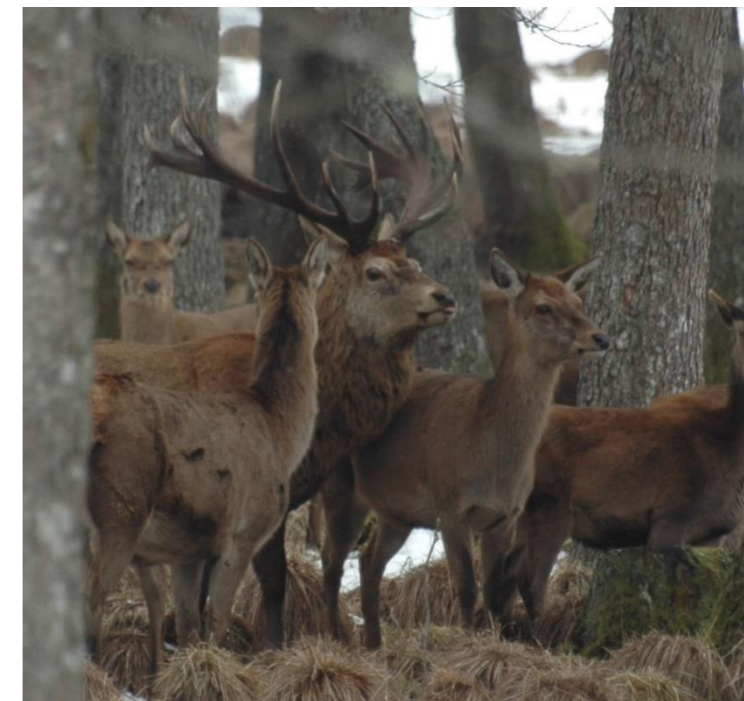
Vildsvinen etableras och sprider sig i länet. Kronviltets spridning resulterar i bildandet av flera kronskötselområden som 2019 blivit 25 st.

PERSONAL SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET REGION MITT

JALARNA & GÄVLEBORGS LÄN Jägareförbundet Dalarna Köpcentret Tallen, Krontallsvägen 10, 791 55 Falun	REGIONCHEF MITT Alpo Syväjärvi 010-584 76 24 alpo.syvajarvi@jagareforbundet.se	VÄRMLANDS & ÖREBRO LÄN Jägareförbundet i Värmland och Örebro län Strågatán 3, 653 43 Karlstad (Gräsdalen)	SÖDERMANLAND, VÄSTMANLAND & GOTLANDS LÄN Jägareförbundet Södermanland Öster Malma, 611 91 Nyköping
Jaktvårdskonsulent Hans Johansson 010-584 76 53 hans.johansson@jagareforbundet.se Regional samordnare Jakt- & viltförvaltning, viltvårdsområden		Jaktvårdskonsulent Jessica Larsson 010-584 76 46 jessica.larsson@jagareforbundet.se Länsansvarig Värmland-Örebro, regional samordnare utbildning	Jaktvårdskonsulent Lars Björk 010-584 76 79 lars.bjork@jagareforbundet.se Länsansvarig Västmanland, regionala rovdjursfrågor, regional & nationell jaktstyttensamordnare ungdom
Jaktvårdskonsulent Erik Matsson 010-584 76 62 erik.matsson@jagareforbundet.se Länsansvarig Gävleborg, viltvårdsområden	UPPSALA & STOCKHOLMS LÄN Jägareförbundet Uppsala & Stockholms län Maskingatan 3, 195 60 Märsta, Arlandastad	Jaktvårdskonsulent Anders Fredriksson 010-584 72 42 anders.fredriksson@jagareforbundet.se Viltövervakning, regional samordnare ungdom	Jaktvårdskonsulent Anders Nilsson 010-584 70 63 anders.nilsson@jagareforbundet.se Länsansvarig Södermanland, klövförvaltning
Jaktvårdskonsulent Filip Anöstam 010-584 76 38 filip.anostam@jagareforbundet.se Länsansvarig Dalarna	Jaktvårdskonsulent Stefan Holm 010-584 76 13 stefan.holm@jagareforbundet.se Länsansvarig Uppsala, förenings- & organisationsfrågor	Jaktvårdskonsulent Gunnar Glöersen 010-584 76 58 gunnar.gloersen@jagareforbundet.se Regionala och nationella rovdjursfrågor, rovdjursinventering	Jaktvårdskonsulent Claes Lindström 010-584 76 67 claes.lindstrom@jagareforbundet.se Länsansvarig Gotland, regional samordnare hund & fältvilt, trofé
Jaktvårdskonsulent Jerk Sjöberg jerk.sjoberg@jagareforbundet.se	Jaktvårdskonsulent Per Zakariasson 010-584 71 43 perzakariasson@jagareforbundet.se Länsansvarig Stockholm, regional samordnare kommunikation & opinion	Jaktvårdskonsulent Johan Stedt 010-584 76 68 johan.stedt@jagareforbundet.se Klövviltförvaltning	Viltvårdare Gert Luks Jacobsson 010-584 76 59 gert.jacobsson@jagareforbundet.se Fältvilt, jaktstytt
Administratör Heléne Sterner 010-584 71 82 helene.sterner@jagareforbundet.se	Jaktvårdskonsulent Henrik Falk 010-584 76 39 henrik.falk@jagareforbundet.se Regional och nationell samordnare jägarexamen, viltövervakning.	Administratör Lena Olsson 010-584 71 52 lena.olsson@jagareforbundet.se	Administratör Anna Sahlander 010-584 72 81 anna.sahlander@jagareforbundet.se
Regional samordnare medlem & marknad Helena Tysk 010-584 76 51 helena.tyski@jagareforbundet.se	Jaktvårdskonsulent Marie Tapper 010-584 72 58 marie.tapper@jagareforbundet.se	 Svenska Jägareförbundet	

Växel 077-18 30 300
Medlemsservice 020-22 00 10

2009 – 2019

Viltförvaltningsdelegationer, Adaptiv älgförvaltning, vildsvinsexpansion

2012 införs "Adaptiv" Älgförvaltning och länet delas in i Älgförvaltningsområden vilket radikalt ändra jaktvårdskretsarnas roll i älgförvaltningen.

Från att som mest ha haft 26 jaktvårdskretsar har antalet genom ett antal sammanslagningar 2019 minskat till 20 kretsar.

Vid årsstämman 2016 avtackas Margareta "Maggan" Lavén efter 48 år hos föreningen. Den 3 november 2018 avlider "Oscis", Oscar Bernadotte af Wisborg.

Det finns nu förutom lodjur även varg etablerad inom länet. Björn förekommer sporadiskt.

Vildsvinens expansion har fortsatt och antalet fällda vildsvin jaktåret 2017/2018 blev 8.300 i länet. Fyra gånger fler än fällda älgar och dubbelt så många som antalet rådjur.

Cecium och höga Bq-värden i vildsvinsskött uppmärksammas och skapar oro.

2019 - 2024

Kvinnorna - de en gång omnämnda "Fruntimren" –
utgör i dag 10% av föreningens medlemmar. Målet är att
öka andelen kvinnor med ytterligare 12%!

JAKTEN PÅ FRAMTIDEN 2024

2018-06-02

Beslöt årsstämman i enlighet med förelagd
proposition Jakten på framtiden 2024.

Svenska Jägareförbundet

Jaktvårdsföreningens ordföranden sedan 1869

Landshövding Greve A.L. Hamilton	1869 – 1897
Brukspatron H.P.P. Tamm	1897 – 1909
Fil.doktor G. Kolthoff	1909 – 1913
Landshövding Greve Knut Hamilton	1914 – 1918
Greve G. Lewenhaupt	1918 – 1923
Landshövding Greve Knut Hamilton	1923 – 1926
Greve G. Lewenhaupt	1926 – 1929
Greve C. Bernadotte af Wisborg	1929 – 1948
Skogsförvaltare G. Frieberg	1948 – 1952
Advokat Adolf Hamilton	1953 – 1956
Generallöjtnant Gustaf Dyrssen	1956 – 1965
Lantbrukschef Måns Berg	1965 – 1972
Greve Oscar Bernadotte af Wisborg	1972 – 1990
Lantbrukare Yngve Mattsson	1991 – 1999
Ingenjör Björn Uebel	1999 – 2011
Kemist Staffan Ågren	2011 – 2017
Jägmästare Torsten Nilsson	2017 -

Jaktvårdsföreningens tjänstemän sedan 1939

Överste Gunnar Nauckhoff 1939 - 1948

Forstmästare Staffan Liljefors 1949 - 1951

Kapten Karl Henning 1952 - 1964

Yrkesjägare Carl Erik Fredriksson 1952 - 1977

Jaktvårdskonsulent Östen Skagerlind 1964 – 1983

Länsjaktvårdare Per Pettersson 1977 - 1984

Stefan Holm 1981 – 1984 (Länsjaktvårdare)

Jaktvårdskonsulent 1984 -

Jaktvårdskonsulent Åke Bäverlid 1983 – 1984

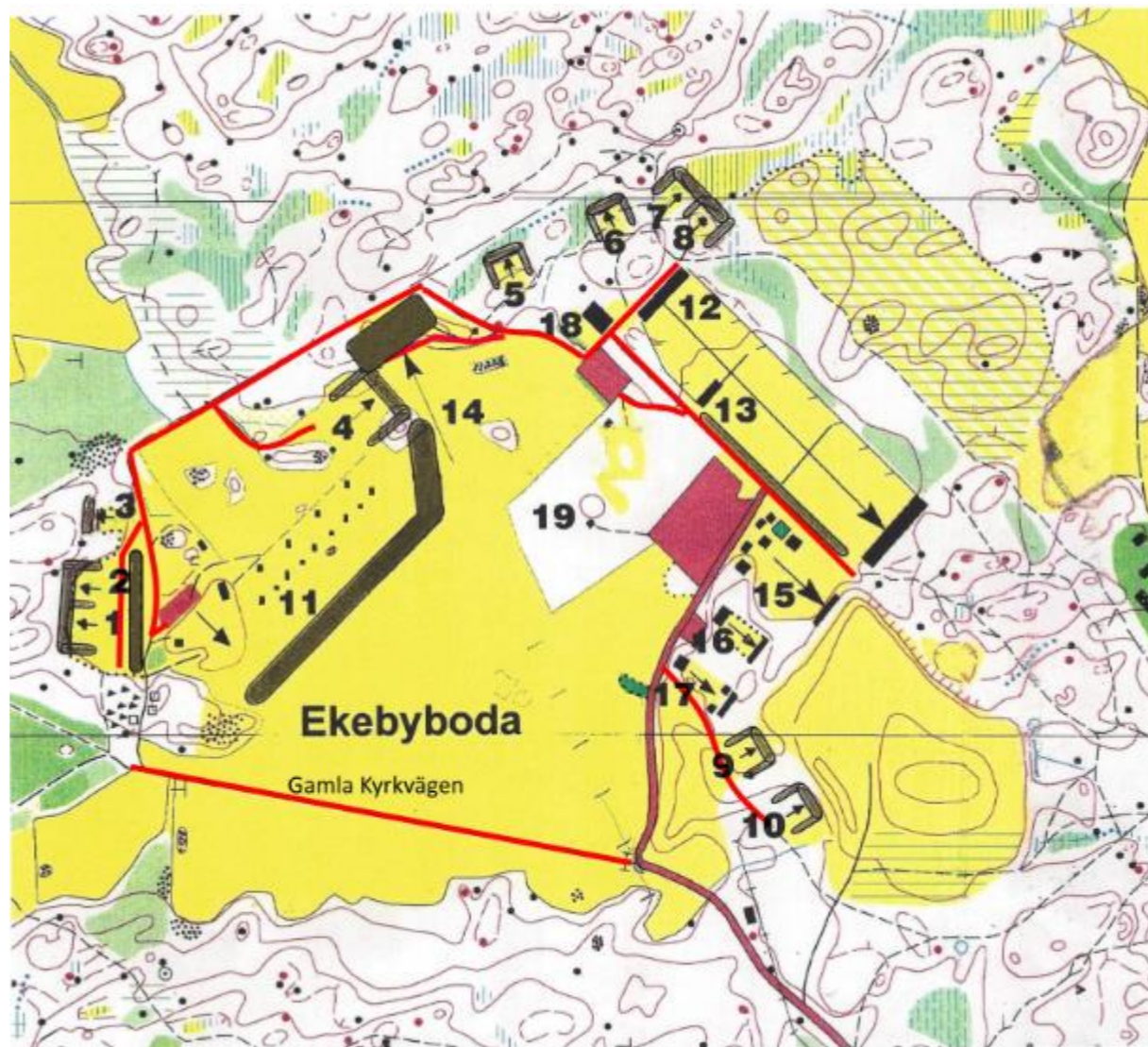
Konsulentdistrikten upphör 1985 och verksamheten sker länsvis 1985 – 1998, alla tjänstemän blir då konsulenter i resp län. 1998 – 2006 indelas landet i 9 Verksamhetsområden.

Välkomna till Ekebyboda

Jägareförbundet
Uppsala län

Lördagen den 17 augusti 9:00 – 15:00